

EXPOZIȚIA DE ARTĂ, „ȚĂRĂNIMEA — FORȚA SOCIALĂ REVOLUȚIONARĂ ÎN LUPTA POPORULUI ROMÂN PENTRU LIBERTATE, UNITATE NAȚIONALĂ ȘI PROGRES SOCIAL, PENTRU EDIFICAREA SOCIALISMULUI ÎN ROMÂNIA“

DECEBAL ȚOCA

Zămislit, în jurul coroanei carpatine, din simbioza daco-romană, poporul nostru și-a contopit întreaga existență cu permanenta luptă pentru apărarea gleei străbune, a bogățiilor sale materiale și spirituale create prin efortul neobosit al tuturor generațiilor care ne-au marcat istoria.

„Pe parcursul frământatei istorii a poporului român, țărănimea a constituit, timp de sute de ani, principala forță socială, patriotică, progresistă, revoluționară a societății; ea a jucat rolul hotărîtor atât în dezvoltarea economico-socială, în creșterea forșelor de producție din țara noastră, cât și în lupta pentru dezvoltarea și păstrarea ființei naționale, pentru scuturarea jugului dominației străine și cucerirea independenței și neafirmării, pentru eliberare națională și dreptate socială, pentru afirmarea națiunii noastre în rîndul popoarelor lumii“.

Sînt cuprinse, în această teză formulată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, adevăruri esențiale pentru înțelegerea trecutului acestei puternice forțe sociale, pentru evaluarea obiectivă a rolului și locului pe care lumea satelor a reprezentat-o din cele mai vechi timpuri în istoria patriei.

Țărănimea a apărât vatra strămoșească la Posada, Rovine, Vaslui, Călugăreni și în multe alte memorabile locuri. Oastea cea mare a lui Mircea sau Ștefan, a lui Iancu de Hunedoara sau Vlad Țepeș, a lui Ioan Vodă cel viteaz sau a lui Mihai — înfruptătorul unirii din 1600, era oaste

de țară, din țărani formată. Țărani care mai tîrziu au fost dorobanți și roșiori, consfințind independența României prin grele jertfe și pilduitoare fapte de arme la Grivița, Plevna, Vidin și Smîrdan. Și tot ei, țăranii, au fost principalii eroi ai Mărăștilor, Mărășeștilor și Oituzului. Și tot ei s-au jertfit în numeroase răscoale și revoluții înscrise cu litere de foc în istoria patriei. Bobilna (1437), din perspectiva istorică a celor cinci veacuri și jumătate, rămîne un moment cu profunde rezonanțe semnificînd o culme a luptei țărânimii transilvănene pentru libertate și dreptate socială. Și la cîteva secole de acel 1437, 11.000 de țărani și-au jertfit viața, cu opt decenii în urmă, marcînd cea mai puternică ridicare la luptă împotriva nedreptății și exploatării. Așa cum aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu, marea răscoală de la 1907 a consfințit *„rezultatul creșterii conștiinței țărânimii noastre, a setei ei străvechi de libertate și o viață mai bună. Răscoala a fost consecința unui regim ce se cerea înlăturat odată pentru todeauna. Răscoala din 1907 a fost semnalul ridicării țărânimii românești la luptă, alături de clasa muncitoare, de forțele progresiste ale societății, pentru răsturnarea vechii orînduirii, pentru crearea orînduirii celor ce muncesc în țara noastră“.*

Curajul și vitejia țărănilor români ridicăți împotriva nedreptăților sociale, asuprii și exploatării, au găsit puternic ecou în opera oamenilor care au slujit și slujesc cultura românească. Alături de Caragiale, Vlahuță, Iorga, Rebreanu,

Imagine din expoziție

Coșbuc, Arghezi, în al căror scris regăsim atât de veridic și pilduitor pe țărânul român, minuatori de seamă ai penelului sau daltei și-au adus, prin lucrări de înaltă valoare artistică, prinos evocator tradițiilor de luptă ale țărânimii.

Munca și lupta, în secole, desfășurată de țărâtime, pentru propășirea patriei, dar și evoluția și contribuția sa în amplul proces constructiv din anii socialismului se regăsesc în paleta de largă deschidere spre înțelegerea acestei forțe sociale, care reunește creații mai vechi și contemporane ale artiștilor plastici, în expoziția găzduită de Muzeul de Artă al R. S. România, sub genericul, cuprinzător și grăitor „**Țărâtimea — forță socială revoluționară în lupta poporului român pentru libertate, unitate națională și progres social, pentru edificarea socialismului în România; «Epoca Nicolae Ceaușescu», epoca celor mai grandioase împliniri socialiste din munea și viața țărânimii, a întregului popor**”.

Printr-o selecție reprezentativă din patrimoniul nostru cultural național sînt readuse în conștiința publicului larg imagini edificatoare care rememorează, de-a lungul unui secol și jumătate de creație plastică, veritabile jaloane din însăși istoria vieții, muncii și luptei țărânului român. De la pinzele lui Theodor Aman și Carol Pop de Szathmary, arta

românească își înscrie monumental și explicit repere, intrate definitiv în procesul cunoașterii, deopotrivă afectivă, emotivă și participativă: *România revoluționară* de C. D. Rosenthal, *Hora de la Aninoasa* de Theodor Aman, *Dorobanșul* de N. Grigorescu, *Țărâni* de A. Baltazar, 1907 de O. Băncilă, *Episod din 1907* de Șt. Luchian, *Morții de la Cașin* de Șt. Dumitrescu, *Ilustrații la Mîrea Cocor* de C. Baba etc.

Lor li se alătură lucrări-elogiu pe care pictorii contemporani îl aduc rodniceii cîmpului românesc și mai cu seamă celor ce îl muncesc, sub semnăturile: Viorel Mărginean, Vl. Șetran, Nic. Apostol, Ion Pacea, Aurel Nedel, Brăduț, Covaliu și mulți alții.

Sînt toate aceste opere, prin forța expresiei lor, un răspuns la cerința fundamentală a epocii noastre privind respectarea adevărului istoric și exprimarea lui cu mijloace artistice veridice, deopotrivă personale și moderne.

Vreme de multe secole, țărâtimea a fost principala producătoare de bunuri materiale, forță însemnată în lupta pentru libertate, neatințare, pentru apărarea tradițiilor populare și a limbii strămoșești, arareori, și de scurtă durată, bucurîndu-se de rodul muncii și luptei sale.

Acest drept și l-a cucerit definitiv, participînd activ, alături și sub conducerea clasei muncitoare, avînd în frunte Partidul

Imagine din expoziție

Comunist Român, la înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă declanșată de zorii luminoși ai Augustului 23 în 1944.

Profunde prefaceri innoitoare a declanșat revoluția socialistă — operă care a mobilizat cu entuziasm întregul popor — și a impus, odată cu industrializarea socialistă, organizarea, pe baze noi, democratice, a agriculturii și vieții satului. Proces revoluționar, amplu și complex, început în 1949 și încheiat, acum 25 de ani, în primăvara lui 1962 — când deplina cooperativizare a agriculturii a însemnat revoluționarea relațiilor de producție din agricultură, eliberând pentru totdeauna masele țărănești de povara exploatării. Țărâtimea s-a transformat într-o clasă nouă, omogenă, participantă activă, pentru înfăptuirea unor interese și aspirații comune, alături de clasa muncitoare, de intelectualitate, de întregul popor la opera de înfăptuire a noii orînduirii sociale pe pămîntul României, orînduirea societății socialiste, a comunismului.

Proces revoluționar reflectat într-un număr impresionant de lucrări de artă plastică valoroase, aflate pe simezele expoziției: Vl. Șetran, *Aurul toamnei contemporane*; Valentin Tănase, *Vizită de lucru*; Vasile Pop Negreșteanu, *Solie de pace și diptrichul Zi de sărbătoare*; Eugen Popa, *Griu și petrol*; V. Mihuleac, *Brazdă*; Georgeta Borusz, *Fertilizarea ogorului*; H. Barnea, *Deal*; Ion Grigore, *Cules de*

mere; Ștefan Găvenea, *Bătălie pentru pîine*; Ion Sălișteanu, *Pîinea*; Dimitrie Gavrileanu, *Sărbătoarea recoltei* și multe, multe altele, sînt lucrări care laolaltă punctează viața și munca țaranului român, constituind prin forța de expresie a artei plastice, mărturii ale umanismului creației artistice contemporane.

Subliniind dinamica dezvoltării agriculturii, după încheierea cooperativizării, tovarășul Nicolae Ceaușescu aprecia, referindu-se la producțiile crescînde, an de an, pe care oamenii ogoarelor le-au obținut: „*Toamai pe această bază, a proprietății de stat și cooperatiste am obținut marile realizări, în dezvoltarea forșelor de producție, a industriei, agriculturii, științei, culturii, a întregii noastre activități. La toate acestea, agricultura, țărâtimea — care de-a lungul istoriei a avut întotdeauna un rol important în dezvoltarea patriei noastre — și-au adus o contribuție hotărîtoare*”.

Această teză revoluționară implică unitatea obiectivă, logică — în condițiile ascendenței economiei românești — dintre industrie și agricultură, o adevărată coloană vertebrală a dezvoltării economico-sociale a României socialiste. Mărturie stau orientările, de mare deschidere politico-socială adoptate de Congresul al IX-lea, de celelalte congrese și conferințe naționale ale partidului, desfășurate în **Epoca Nicolae Ceaușescu**, care au jalonat prin hotărîrile și măsurile adoptate, marea

disponibilitate spre noi și calitative realizări ale agriculturii noastre socialiste, a devotamentului și patosului revoluționar, creator al țărânimii. Orientări și măsuri care și-au găsit o fundamentare dialectică în cuprinsul tezei de Noua Revoluție Agrară, cuprinzător concept formulat de secretarul general al partidului, ce definește o strategie de largă perspectivă, vizînd, firesc, direct, transformări de esență calitativă în multiplele și complexe sfere de activitate ale agriculturii noastre socialiste.

Expoziția omagiază, la loc de cinste, imaginea președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, prin secvențe-mărturii ale numeroaselor vizite de lucru pe ogoarele țării, cu adînci și profunde implicații cutezante în dezvoltarea agriculturii moderne de astăzi.

Lucrări de artă plastică contemporană redau chipul proiectantului, arhitectului și constructorului României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, figura luminoasă a tovarăsei Elena Ceaușescu.

Mărturii expoziționale în acest sens: ample compoziții, realizate de Valentin Tănase și Eugen Palade, redînd vizite de lucru pe ogoarele României socialiste, portrete, cu măiestrie și simț al penelului realizate de Vasile Pop Negreșteanu în *Zi de sărbătoare*, cărora le adăugăm tapiseriile Elenei Balotă.

Simbol al deplinei înțelegeri a gândirii profund dialectice și istorice, aplicate la realitățile dezvoltării socialiste a țării noastre, se înscrie pelicula fotografică care marchează, un moment din atitea altele, în care președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu primesc ofranda muncii lucrătorilor ogoarelor, tradiționala piine cu sare și plosca simbolizînd culesul viilor.

Punctînd, evocator, spațiile de expunere din sălile Muzeului de Artă al R.S. România etalează și citeva lucrări de sculptură, semnate de maeștri recunoscuți ai genului, Cornel Medrea, *Dansul țărănesc*, Romul Ladea, *Capul de țărăncă*, Vida Gheza, *Răscoala*, Ion Irimescu, *Maternitate* etc.

Rod al atașamentului, admirației și profunde implicări în lupta, viața și munca țaranului român, prestigioasa expoziție de la Muzeul de Artă al R.S. România se încrie pe coordonatele muncii muzeografilor noștri, de a gândi, selecta — valoroase și semnificative opere de artă — pe care expunîndu-le, le-au readus în atenția și conștiința publicului vizitator, urmărînd, ei, muzeografil, să oglindească prin operele de artă expuse, momente cu largi și semnificative ecouri în însăși devenirea istorică a poporului român, a țărânimii noastre, forță socială și politică reprezentativă a anilor noștri de construcție a socialismului și comunismului în România.